

Persbericht

PB09-024
31 maart 2009
9.30 uur

Veiligheidsgevoel maakt pas op de plaats

- ***Aantal slachtoffers veel voorkomende criminaliteit verder gedaald***
- ***Gevoel van veiligheid niet toegenomen***
- ***Inwoners vooral slachtoffer in eigen woonomgeving***
- ***Gevoel van onveiligheid in eigen buurt gaat vooral samen met criminaliteit en andere buurtproblemen***

Nederlanders hebben de afgelopen jaren geleidelijk minder last gekregen van criminaliteit. Eind 2008 gaf een op de vier Nederlanders aan in de daaraan voorafgaande twaalf maanden hiervan slachtoffer te zijn geweest; in 2005 was dit nog bijna een op de drie. Een kwart van de bevolking voelde zich eind 2008 *wel eens* onveilig. Hiermee zet de na 2005 ingezette daling van het gevoel van onveiligheid niet verder door. Dit zijn enkele resultaten uit de nieuwe Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) van het Centraal Bureau voor de Statistiek en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie.

Een op de vier inwoners gaf eind 2008 aan in de twaalf maanden ervoor slachtoffer te zijn geweest van veel voorkomende criminaliteit, waaronder geweldsdelicten, vermogensdelicten en vandalisme. In 2005 was dit nog 31 procent; daarna was er sprake van een geleidelijk dalende trend in het percentage slachtoffers. De geconstateerde daling in 2008 wordt mede veroorzaakt door een licht seizoenseffect in het laatste kwartaal van het jaar. De algemene daling in de periode 2005-2008 is vooral toe te schrijven aan een daling van het percentage van de bevolking dat slachtoffer werd van een of meer vermogensdelicten zoals inbraak, fietsdiefstal en diefstal uit auto's. Dat ging van 18 naar 13 procent.

Eind 2008 voelde 25 procent van de inwoners van 15 jaar en ouder zich *wel eens* onveilig. Twee procent van de inwoners voelde zich vorig jaar *vaak* onveilig. In 2005 was dit respectievelijk 33 en 3 procent. Sindsdien daalde het aandeel mensen dat zich *wel eens* of *vaak* onveilig voelde vrijwel jaarlijks. Deze dalende trend zette in 2008 niet verder door.

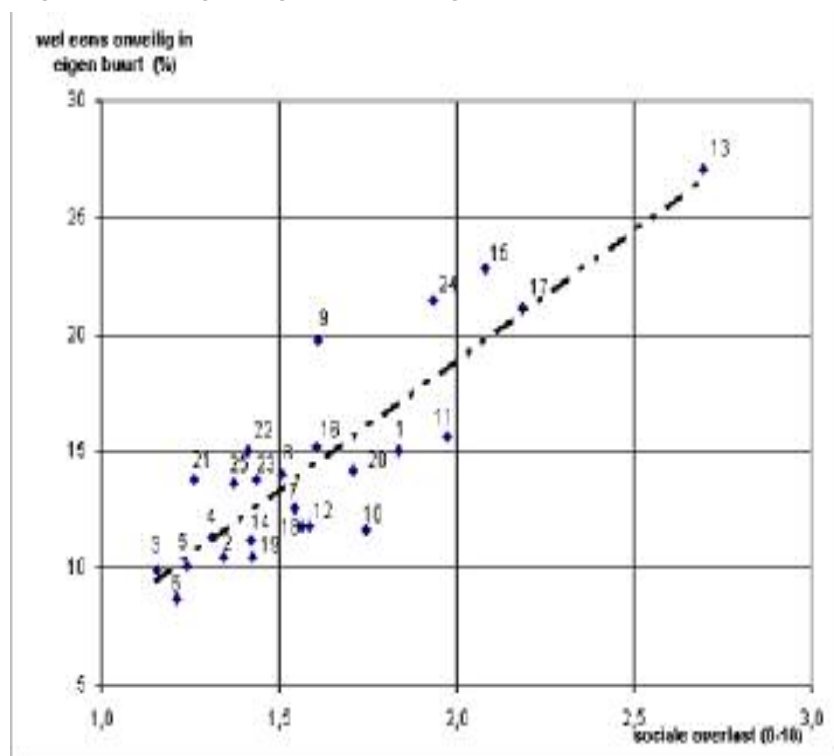
Burgers zijn voornamelijk slachtoffer van delicten in de eigen woonomgeving. Ruim vier van de vijf delicten gebeuren in de eigen gemeente. Drie van de vijf delicten vinden in de eigen woonbuurt plaats. Het gaat daarbij vooral om vandalisme en om diefstallen van en uit de auto. Inwoners van de politieregio's van de vier grootste steden worden meer dan gemiddeld slachtoffer in hun eigen woonbuurt.

Ruim één op de zes inwoners geeft aan zich *wel eens* onveilig te voelen in de eigen buurt. Net als bij de slachtoffers van delicten speelt dit vooral in de sterk verstedelijkte politieregio's. Daarnaast vertonen grotere onveiligheidsgevoelens ook een samenhang met andere kenmerken van de woonbuurt. In buurten waar sprake is van meer sociale overlast en fysieke verloederding hebben inwoners doorgaans ook een groter gevoel van onveiligheid.

De IVM verschilt sterk in opzet en uitvoering ten opzichte van de in de afgelopen jaren uitgevoerde Veiligheidsmonitor Rijk (VMR). Hierdoor is er sprake van een verschil in de uitkomsten tussen beide onderzoeken, een zogenoemde methodebreuk en zijn de gegevens uit eerdere jaren niet zonder meer vergelijkbaar. Om het monitoren van ontwikkelingen niet te verstoren is gelijktijdig met de IVM op beperkte schaal nog een extra VMR uitgevoerd. Aan de hand van deze resultaten zijn de eerder vastgestelde VMR-gegevens uit de periode 2005-2008 in bijgaande tabellen ook omgerekend om een vergelijking met eerdere jaren op landelijk niveau mogelijk te maken.

De resultaten kunnen hierdoor echter niet op regionaal/gemeentelijk niveau vergeleken worden met eerdere perioden.

Figuur 1 Onveiligheidsgevoelens in eigen buurt en sociale overlast, IVM 2008

Legenda

1	Groningen	14	Gooi en Vechtstreek
2	Fryslân	15	Haaglanden
3	Drenthe	16	Hollands Midden
4	IJsselland	17	Rotterdam-Rijnmond
5	Twente	18	Zuid-Holland-Zuid
6	Noord- en Oost-Gelderland	19	Zeeland
7	Gelderland-Midden	20	Midden- en West-Brabant
8	Gelderland-Zuid	21	Brabant-Noord
9	Utrecht	22	Brabant-Zuid-Oost
10	Noord-Holland Noord	23	Limburg-Noord
11	Zaanstreek-Waterland	24	Limburg-Zuid
12	Kennemerland	25	Flevoland
13	Amsterdam-Amstelland		

Technische toelichting

De Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) is een onderzoek onder de bevolking van 15 jaar en ouder over onder meer de leefbaarheid van de woonbuurt, buurtproblemen, beleving van onveiligheid, slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit en de betekenis van de politie en gemeenten hierbij. De IVM is een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie en de opvolger van de Veiligheids Monitor Rijk (VMR).

Met de nieuwe IVM is een volgende stap gezet in het stroomlijnen van de landelijk/regionale en lokale gegevensverzameling op het terrein van de veiligheid in Nederland. De IVM biedt als enquête-instrument mogelijkheden voor zowel landelijk/regionaal onderzoek als voor waarneming op gemeentelijk niveau of daarbinnen. Het onderzoek biedt hiermee een basis voor een (geïntegreerde) veiligheids- en leefbaarheidsaanpak op verschillende bestuurlijke niveaus. Van deze mogelijkheid hebben in 2008 zo'n 80 gemeenten gebruik gemaakt.

De vernieuwing in opzet heeft veranderingen in de uitkomsten tot gevolg. Hierdoor kan de bestaande tijdreeks op basis van de VMR niet zonder meer voortgezet worden. Daarom is parallel aan de IVM nog een extra VMR op beperkte schaal (ruim 6 000 respondenten) uitgevoerd, waarmee de koppeling tussen de bestaande en nieuwe reeks gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd met dit persbericht is een aparte methodologische toelichting beschikbaar. Hierin worden de belangrijkste verschillen tussen de IVM en VMR toegelicht. Nog ruimere informatie hierover is te vinden in de publicatie "Integrale Veiligheidsmonitor 2008; landelijke rapportage". Beide publicaties zijn als pdf op de CBS-website beschikbaar.

De IVM is vanaf half september tot eind december 2008 landelijk, regionaal en lokaal uitgevoerd. In totaal hebben op landelijk/regionaal en lokaal niveau bijna 63 000 mensen antwoord gegeven op de gestelde vragen. Op landelijk/regionaal niveau heeft het CBS 17 000 enquêtes afgenomen. Dit komt neer op een gemiddelde van ongeveer 670 respondenten per politieregio. Op lokaal niveau (in bijna 80 gemeenten) zijn bijna 46 000 respondenten ondervraagd. De uitvoering op lokaal niveau is hierbij gecoördineerd en gefaciliteerd door het bureau Veiligheidsmonitor, dat hiervoor speciaal is opgericht door BZK en Justitie.

Gegevens over veel voorkomende criminaliteit zijn gebaseerd op eigen ervaringen van de respondenten en niet op registratie door politie of andere instanties. Hierdoor is het mogelijk dat niveaus en ontwikkelingen niet altijd parallel lopen met andere gepubliceerde cijfers over criminaliteit.

Omdat de IVM zowel landelijk als lokaal een steekproefonderzoek is, hebben de gepresenteerde percentages onnauwkeurigheidsmarges.

Personen die in instellingen en tehuizen wonen, zijn in de IVM niet opgenomen.

Tabel 1: Onveiligheidsgevoelens in de buurt, slachtofferschap en buurtproblemen

	VMR; herleide cijfers ¹⁾			IVM	
	2005	2006	2007	2008 - I	2008 - IV
Onveiligheidsgevoelens	%				
Voelt zich wel eens onveilig	33,0	29,2	27,0	25,2	25,4
Voelt zich vaak onveilig	3,2	2,5	1,9	1,9	2,1
Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	15,5
Voelt zich vaak onveilig in eigen buurt	1,8
Slachtofferschap van criminaliteit	% ²⁾				
Slachtofferschap totaal	31,2	29,5	28,0	27,6	25,3
gewelddelicten	6,1	5,4	5,6	5,5	5,3
vermogensdelicten	17,6	16,8	15,2	14,5	12,7
vandalismedelicten	15,7	14,6	14,2	14,4	13,1
Leefbaarheid woonbuurt	schaalscore (0-10) ³⁾				
Fysieke verloedering	4,0	3,9	3,9	3,9	3,6
Sociale overlast	1,7	1,6	1,6	1,5	1,7

¹⁾ Voor de periode 2005 t/m 2008-I zijn de VMR-gegevens herleid naar een vergelijkbaar niveau met de IVM. Hierdoor komen deze cijfers niet overeen met eerder of elders gepubliceerde reguliere VMR-cijfers.

²⁾ Slachtoffer in de afgelopen 12 maanden van één of meer delicten.

³⁾ In de IVM wordt een schaalscore gehanteerd met een indeling van 0-10 (0 = geen verloedering/overlast; 10 = heel veel verloedering/overlast). Bij de eerdere VMR-onderzoeken liep deze indeling van 0-7 en was sprake van een afwijkende berekening.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk (VMR), 2005- 2008-I; Integrale Veiligheidsmonitor (IVM); 2008-IV.

Tabel 2: Onveiligheidsgevoelens in de buurt, slachtofferschap en buurtproblemen, IVM 2008

	Onveiligheidsgevoelens		Buurtproblemen		
	Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	Voelt zich vaak onveilig In eigen buurt	Slachtofferschap in eigen buurt	Fysieke verloedering	Sociale overlast
	% inwoners 15 jaar en ouder		% delicten ¹⁾	schaalscore (0-10) ²⁾	
Nederland	15,5 ³⁾	1,8 ³⁾	61,6 ³⁾	3,6 ³⁾	1,7 ³⁾
Groningen	15,1	2,0	56,3	3,7	1,8
Fryslân	10,5 -	0,5 -	54,7	3,2 -	1,3 -
Drenthe	9,9 -	1,8	62,1	3,4	1,2 -
IJsselland	11,3 -	0,9	58,0	3,1 -	1,3 -
Twente	10,1 -	1,0	49,6 -	2,9 -	1,2 -
Noord- en Oost-Gelderland	8,7	0,7 -	53,1 -	2,9 -	1,2 -
Gelderland-Midden	12,5	1,5	68,7	3,7	1,5
Gelderland-Zuid	14,1	1,7	57,2	3,6	1,5
Utrecht	19,7 +	2,2	66,2 +	3,7	1,6
Noord-Holland Noord	11,6 -	1,5	58,6	3,6	1,7
Zaanstreek-Waterland	15,6	2,5	62,2	4,2 +	2,0 +
Kennemerland	11,8 -	1,2	58,5	3,8	1,6
Amsterdam-Amstelland	27,1 +	3,5 +	70,0 +	4,5 +	2,7 +
Gooi en Vechtstreek	11,2 -	0,7 -	60,2	3,6	1,4 -
Haaglanden	22,8 +	2,7 +	68,7 +	4,4 +	2,1 +
Hollands Midden	15,2	1,4	63,9	3,8 +	1,6
Rotterdam-Rijnmond	21,1 +	2,6 +	68,4 +	4,5 +	2,2 +
Zuid-Holland-Zuid	11,8 -	1,4	61,0	3,7	1,6
Zeeland	10,5 -	1,3	50,0 -	3,2 -	1,4 -
Midden- en West-Brabant	14,2	2,1	61,2	3,3 -	1,7
Brabant-Noord	13,8	1,6	47,3 -	3,2 -	1,3 -
Brabant-Zuid-Oost	15,1	1,2	56,9	3,1 -	1,4 -
Limburg-Noord	13,8	1,0	54,1	2,7 -	1,4
Limburg-Zuid	21,4 +	2,5	63,2	4,0 +	1,9
Flevoland	13,7	2,3	54,7	3,8	1,4 -

¹⁾ Slachtoffer in de afgelopen 12 maanden van één of meer delicten.

²⁾ 0 = geen verloedering/overlast; 10 = heel veel verloedering/overlast

³⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan gemiddeld voor Nederland.

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor (IVM); 2008-IV.

Tabel 3: Slachtofferschap van criminaliteiten in de afgelopen 12 maanden, IVM 2008

	Slachtofferschap van criminaliteit			
	totaal	gewelds-	vermogens-	vandalisme-
	% ¹⁾	delicten ²⁾	delicten ²⁾	delicten ²⁾
Nederland	25,3	5,3	12,7	13,1
Groningen	24,0	5,4	11,3	12,4
Fryslân	20,7 -	5,3	9,7	10,4
Drenthe	18,6 -	4,0	8,6 -	8,8 -
IJsselland	21,5	5,3	9,9	11,0
Twente	23,3	5,0	12,9	11,1
Noord- en Oost-Gelderland	19,9 -	4,0	9,7	8,8 -
Gelderland-Midden	24,8	5,0	11,9	13,0
Gelderland-Zuid	28,2	6,8	17,4 +	14,7
Utrecht	29,0 +	5,4	15,0 +	16,1 +
Noord-Holland Noord	23,4	4,3	12,8	10,1 -
Zaanstreek-Waterland	24,3	4,2	11,7	12,7
Kennemerland	27,1	5,3	11,6	14,3
Amsterdam-Amstelland	37,8 +	8,9 +	22,0 +	19,4 +
Gooi en Vechtstreek	28,8	5,7	12,3	17,8 +
Haaglanden	29,0 +	5,6	14,5 +	15,5 +
Hollands Midden	22,3 -	4,3 -	10,4 -	12,5
Rotterdam-Rijnmond	29,4 +	6,3	14,6	15,0
Zuid-Holland-Zuid	21,9	4,7	9,1 -	13,5
Zeeland	19,0 -	3,7	7,5 -	10,3
Midden- en West-Brabant	22,8	3,5	11,4	12,3
Brabant-Noord	19,8 -	4,4	9,5 -	9,4 -
Brabant-Zuid-Oost	26,6	6,8	13,5	15,0
Limburg-Noord	19,1 -	4,3	10,4	9,9
Limburg-Zuid	28,1	6,0	14,8	12,9
Flevoland	27,0	4,7	14,7	13,3

¹⁾ Slachtoffer in de afgelopen 12 maanden van één of meer delicten.

²⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan gemiddeld voor Nederland.

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor (IVM); 2008-IV.